

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ
Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
I PIECZY ZASTĘPCZEJ
ZA ROK 2023**

**GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W JEŻOWIE SUDECKIM**

MARZEC, 2024

WPROWADZENIE

Jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej są zobowiązane do wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. z 2024 r.poz.177). Obowiązek ten jednostki realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz organizacjami społecznymi. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości. Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone w związku z art. 179 ust. 1 wymienionej ustawy, zobowiązującym do złożenia Radzie Gminy rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań do dnia 31 marca każdego roku.

Podział obowiązków i kompetencji w zakresie wspierania rodziny przedstawia poniższy wykres:

ZADANIA WŁASNE GMINY WYNIKAJĄCE Z USTAWY O WSPIERANIU I PIECZY ZASTĘPCZEJ

Art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zadania własne gminy w tym zakresie, są to:

1. Opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny.

„Program został przyjęty Uchwałą Nr XLIII/307?2023 z dnia 17 lipca 2023 r. w sprawie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Jeżów Sudecki na lata 2023-2025. Koordynowanie i monitorowanie programu powierzono Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej. Głównym celem programu jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, który obejmuje działania w następujących obszarach:

- Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.
- Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.
- Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny – asystent zatrudniony przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeżowie Sudeckim w 2023 r. uczestniczył w szkoleniu - „Asystent rodziny – zadania, prawa, obowiązki. Asystent w świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej”. 29.11.2023 r. PWG Progres.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych przez:

a) Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,

Diagnozowanie rodzin odbywa się podczas wywiadu środowiskowego, ustalenie planu pomocy, monitorowanie rodzin przez pracowników socjalnych oraz przedstawicieli innych zawodów wspierających rodzinę. W tym zakresie działania w 2023 roku, podejmowane były w stosunku do 23 rodzin, przeżywających trudności opiekuńczo- wychowawcze. Pomocą asystenta rodziny objęto 3 rodziny. Podejmowano interwencje w 6 rodzinach, które dotyczyły sytuacji związanych z zaniedbaniami opiekuńczo- wychowawczymi lub przeżywanym kryzysem rodzin z dziećmi. W 1 przypadku, postanowieniem Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze, rodziców pozbawiono praw rodzicielskich i obecnie dziecko jest w trakcie procedury adopcji. Jego stan zdrowia wymaga długotrwałego leczenia, zaniedbanego przez niepełnosprawnych rodziców. Działania podjęto po uprzednich próbach pracy z rodziną poprzez wsparcie asystenta rodziny, pracownika socjalnego. Jednak żadne oddziaływania nie przyniosły koniecznych efektów i pozostawienie dziecka z matką stanowiło bezpośrednie zagrożenie dla jego bezpieczeństwa.

Rodziny z dziećmi otrzymują wsparcie z systemu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych oraz w ramach rządowego programu „Dobry Start”. Przyznawane są stypendia socjalne, dodatki mieszkaniowe, ulgi dla rodzin wielodzietnych (karta dużej rodziny) oraz pomoc w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych. Należy podkreślić, że zaburzenia w funkcjonowaniu rodzin, niestabilność emocjonalna, niewydolność wychowawcza nie jest powiązana ze słabą kondycją finansową

rodzin. Konieczność interwencji oraz podejmowania działań mających na celu ochronę dobra dzieci występuje również w rodzinach wydolnych ekonomicznie. Celem głównym pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę takiego poziomu stabilności życiowej i odpowiedzialności za własne życie, który pozwala jej, o ile to możliwe na samodzielne funkcjonowanie i wychowywanie dzieci.

Rodzice wymagający wsparcia w pełnieniu swojej roli kierowani są do udziału w spotkaniach z pedagogiem, psychologiem. Biorą udział w warsztatach mających na celu podniesienie wiedzy kompetencyjnej rodzica ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych ich dzieci. Wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin, których dzieci trafiły do pieczy zastępczej realizowano poprzez współpracę pracowników socjalnych i asystenta rodziny z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze, będącym organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci pochodzących z Gminy Jeżów Sudecki. Jednym z najtrudniejszych, a zarazem najbardziej destrukcyjnych kryzysów, jaki może dotknąć rodzinę, jest przemoc domowa. Sytuacja pandemii w roku 2020 jeszcze bardziej spotęgowała zagrożenia. Praca zdalna lub okresowy brak aktywności zawodowej rodziców, stałe przebywanie dzieci w domu w związku z nauką zdalną, a także ograniczenia w bezpośrednich zewnętrznych kontaktach społecznych powodowały, że relacje społeczne członków rodziny odbywały się prawie wyłącznie w ramach kontaktów wewnątrzrodzinnych. Sytuacja taka stanowiła wyzwanie dla rodzin i stwarzała zagrożenie, ujawnienia się lub pogłębienia negatywnych zjawisk w relacjach rodzinnych takich jak agresja, przemoc, nadużywanie środków psychoaktywnych, alkoholu. Wspólne, stałe przebywanie w jednym miejscu osób stosujących przemoc oraz członków rodziny, do których zachowania te są kierowane powodowało nawarstwianie się atmosfery strachu, lęku, braku poczucia bezpieczeństwa, bezsilność, która przerodziła się w depresję, a nawet zachowań suicydalnych (próby samobójcze). Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy domowej, w roku 2023, w ramach Niebieskiej Karty prowadził sprawy w odniesieniu do 9 rodzin z dziećmi.

b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających – na terenie Gminy Jeżów Sudecki nie szkolono rodzin wspierających. Pomimo licznych ogłoszeń o poszukiwaniach rodzin wspierających, nie mamy chętnych do podjęcia się takiego zadania.

c) Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci – na terenie gminy Jeżów Sudecki, w poszczególnych sołectwa dostępne są świetlice wiejskie, w których prowadzone są w ramach współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami w zachowaniu, z nadpobudliwością, wysokim poziomem agresji. Działania te podejmowane są cyklicznie w ramach półkolonii i organizacji ferii zimowych dla ok.150 dzieci i młodzieży w gminie. Świetlice wiejskie dostępne są w dni robocze w ciągu całego roku.

PIECZA ZASTĘPCZA

Rolą systemu pieczy zastępczej (zarówno pieczy rodzinnej, jak i instytucjonalnej) jest zapewnienie dziecku bezpiecznego środowiska wychowawczego respektującego jego prawa tj. prawa powrotu do rodziny, utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, stabilnego środowiska wychowawczego, kształcenia, rozwoju uzdolnień oraz pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej jest ostatecznością- po wykorzystaniu wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej. Umieszczenie dziecka w pieczy następuje na podstawie orzeczenia sądu, zgody rodziców zastępczych lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Obowiązek współudziału gminy w kosztach wynika z art. 191 ust. 8 i 9 ustawy. Zgodnie z ustawą gmina płaci za dzieci umieszczone zarówno w rodzinie zastępczej jak i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Wysokość kosztów uzależniona jest od długości okresu, w którym dziecko przebywa pod opieką zastępczą:

- w przypadku pierwszego roku – jest to 10% kosztów,
- w przypadku drugiego roku – jest to 30% kosztów,
- w przypadku trzeciego roku – jest to 50% kosztów.

W 2023 r. współfinansowano pobyt 23 dzieci z terenu gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych i w domach dziecka:

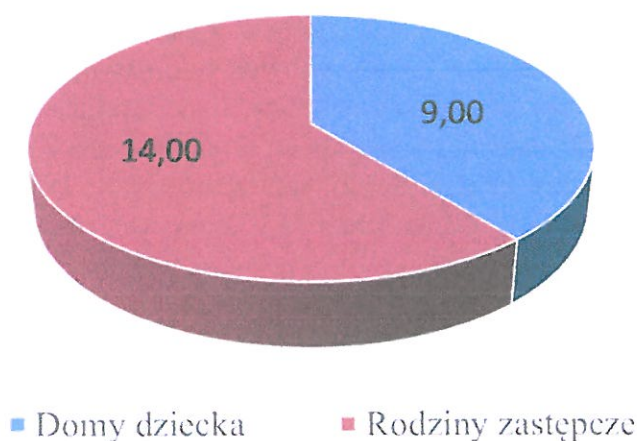
w rodzinie zastępczej spokrewnionej – 7

w rodzinie zastępczej zawodowej – 7

w domach dziecka – 9

Rodzaj świadczenia	Ilość osób objętych świadczeniem 2022	Wartość udzielonych świadczeń 2022	Ilość osób objętych świadczeniem 2023	Wartość udzielonych świadczeń 2023
Rodziny zastępcze	12	79 354;	14	112 004;
Domy dziecka	6	133 087;	9	150 161;

Podział dzieci w pieczy zastępczej w 2023 r.

POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ

Wpływ środowiska rodzinnego ma ogromne znaczenie na powstawanie różnych problemów społecznych. Myśląc o wspieraniu rodziny, nie sposób przecenić roli profilaktyki, jako elementu chroniącego przed powstawaniem deficytów. Działania minionych lat skupiały się w głównej mierze na reagowaniu i naprawianiu sytuacji kryzysowych, które już zaistniały, warto zatem w nadchodzącym okresie spojrzeć na rodzinę w kategoriach potencjału i możliwości, a tym samym wspierać takie działania, które pomogą rodzinie zmobilizować się do jak najlepszego działania dla swojego dobra.

Kierunek działań na kolejne lata powinien zatem skupić się na następujących elementach:

1. Wzmacnianiu pozytywnego wizerunku rodziny z dzieckiem poprzez prowadzenie działań wspierających, informacyjnych i promocyjnych.
2. Zapewnienie możliwie pełnego dostępu do świadczeń wspierających rodzinę w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych, przy uwzględnieniu konieczności zaangażowania rodzin w rozwiązywanie jej problemów.
3. Systematyczna i kompleksowa praca asystenta rodziny z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Efektem będzie zmniejszanie liczby dzieci umieszczanych poza rodziną naturalną.. Koszt pracy asystenta rodziny jest niższy niż finansowanie pobytu dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej, dlatego zasadnym jest zmiana formy zatrudnienia, z umowy zlecenia na etat (0,5), pracownika w roli asystenta rodziny.
5. Pozyskanie rodzin wspierających, które będą wsparciem dla niewydolnych wychowawczo rodziców.
6. Utworzenie i prowadzenie placówki wsparcia dziennego.
7. Zapewnienie środków własnych Gminy na realizację powyższych zadań, zgodnie z wnioskiem do projektu budżetu Gminy Jeżów Sudecki na kolejne lata.

z up. WÓJTA GMINY

Alicja Karmelita
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej

